Oplegnotitie: Burgerberaad in de Gemeente Westerveld
Onderwerp: Bespreking burgerberaad in de gemeenteraad
Datum: XX XXX 2024

Inleiding
Een aantal adviseurs heeft in opdracht van de werkgroep Inwonersparticipatie een position paper opgesteld over het instrument Burgerberaad, waarin de ervaringen van andere gemeenten zijn samengevat en de mogelijkheden voor Westerveld zijn verkend. De raad wordt gevraagd om een uitspraak te doen op een aantal fundamentele en een aantal randvoorwaardelijke vragen.
In het presidium van 14 oktober 2024 is besloten om voorafgaand aan de behandeling van het burgerberaad in de politieke avond een aantal meer fundamentele en randvoorwaardelijke vragen te stellen. Bedoeling is dat fracties hun antwoorden hierop vooraf schriftelijk aanleveren (uiterlijk 7 november 12 uur). De behandeling van het onderwerp komt hierdoor beter tot zijn recht omdat fracties dan op dezelfde onderwerpen standpunten geven en discussiepunten zo in beeld komen. Bovendien kan de schriftelijke input worden betrokken bij een eventueel initiatief vanuit de raad na het debat.

Fundamentele vragen voor de gemeenteraad:

1. **Is een burgerberaad een passend instrument voor Westerveld?** Gezien de omvang en het karakter van de gemeente, is het belangrijk te overwegen of een burgerberaad gemeente passend is voor een gemeente zoals Westerveld. Wat kunnen we leren van andere plattelandsgemeenten die al ervaring hebben met burgerberaden?
2. **Welke onderwerpen zijn geschikt voor een burgerberaad?** Zijn er maatschappelijke thema's in Westerveld die gebaat zijn bij een burgerberaad, zoals duurzaamheid, de leefbaarheid van de dorpen, of maatschappelijke voorzieningen? Welk type onderwerpen zouden expliciet niet geschikt zijn voor een burgerberaad? In de position paper worden randvoorwaarden die Utrecht hanteert bij de keuze van onderwerpen, zijn die ook herkenbaar voor Westerveld?
3. **Hoe wordt omgegaan met mogelijke politieke gevoeligheden?** Bij het kiezen van onderwerpen en het vaststellen van mandaten is het belangrijk om rekening te houden met politieke gevoeligheden. Hoe voorkomen we dat het burgerberaad verzeild raakt in polarisatie of het behandelen van onderwerpen met uitgesproken voor- en tegenstanders?
4. **Wat is het gewenste mandaat voor een burgerberaad?** Moet het burgerberaad adviserende bevoegdheden hebben of directe invloed kunnen uitoefenen op beleid? De vraag is hoe bindend de uitkomsten van het beraad voor de gemeenteraad en het college zullen zijn.
5. **Maatwerk of vaste regels en voorwaarden?** In een verordening kan het instrument Burgerberaad mogelijk worden gemaakt. Zijn er 1-3-5 smaken om uit te kiezen, of is er een vaste vorm? Of kan dit per onderwerp bepaald worden?

Vragen voor het bepalen van de randvoorwaarden:

1. **Wat zijn de financiële en organisatorische kaders?** Het organiseren van een burgerberaad vergt financiële middelen en ambtelijke capaciteit. De raad moet bepalen of er voldoende capaciteit beschikbaar is om het burgerberaad te ondersteunen en wat de maximale kosten mogen zijn. Wordt dit per onderwerp beoordeeld of wordt er structureel budget voor gereserveerd in de begroting?
2. **Hoe wordt de samenstelling van het burgerberaad bepaald?** Moeten er vooraf randvoorwaarden worden gesteld aan de samenstelling en wijze van selectie? Het is belangrijk om een representatieve afspiegeling van de bevolking samen te stellen door middel van bijvoorbeeld gewogen loting. Welke kenmerken, zoals leeftijd, geslacht en achtergrond, moeten worden meegenomen in de selectiecriteria? Wordt dit per onderwerp beoordeeld of moet er een vaste regel zijn?
3. **Welke ondersteuning krijgen de deelnemers?** Worden deelnemers vergoed voor hun tijd en inzet? En welke voorzieningen worden geboden, zoals kinderopvang, reiskostenvergoeding of ondersteuning voor mensen met een beperking, om deelname voor iedereen mogelijk te maken?
4. **Hoe waarborgen we transparantie tijdens en na het proces?** Welke stappen worden ondernomen om het proces transparant te houden? Moet het beraad openbaar toegankelijk zijn, worden de vergaderingen gepubliceerd, en hoe worden de uitkomsten en adviezen gepresenteerd aan de raad en de inwoners?
5. **Wat is de rol van de gemeenteraad?** Welke rol heeft de gemeenteraad bij het kiezen voor een burgerberaad? Welke rol heeft de gemeenteraad tijdens het burgerberaad? Hoe moet de raad omgaan met de aanbevelingen van het burgerberaad? Moet de raad zich vooraf committeren aan bepaalde uitkomsten, of blijft de uiteindelijke beslissing altijd bij de raad? Hoe wordt het besluitvormingsproces transparant voor de deelnemers en het publiek?